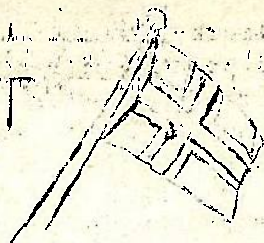

FRITT LAND

Nr. 41 - 1. årg.

Frødag 16. juni 1944.

DET ER IKKE LETT.

Det tyske etterretningsvesen har det ikke lett. På den ene side må det seire og slå ihjel av hele sin sjel og all sin kraft, for at folk et der hjemme kan være ved riktig godt møt. På den andre siden må det forklare hvordan det kan gå for seg at druknete, ihjelslatte og tilfangetatte fiender eter seg stadig dypere inn i Frankrike.

Den første propagandaen er grei. Tysk propaganda har god gammel erfaring på det område. Det hender til og med at propagandamaskineriet løper løpsk. I sin tid viste de tyske senkningssifre at det var aldeles slutt på den engelske flåtes kryssere. Men nazistene klarte ikke å bremse. De fortsatte av bare farten, og senket båter som ikke fantes.

Den andre oppgaven er verre - den er tilmed så brysom at hr. Goebbels, som engelskmennene forutsa flere dager i forveien, i siste nummer av das Reich valgte å tale om noe annet enn invasjonen. At verdenshistoriens sterkeste festningsverk, bygget med en skarpsindighet som bare kan forekomme ett eneste sted i verden, og forsvært av verdens beste soldater, slike som bare kan festres av ett eneste land og ett regime, - at dette forsvar, om enn langsomt så dog sikkert faller sammen, det er vanskelig å bortforklare uten å ofre enten soldatene eller festningsverkene.

Og den tyske propagandaen leter seg iherdig vei bortetter invasjonsfronten for å finne noen gledesbudskap. Både i England og Amerika har den oppdaget stor fortvilelse over dette uilykksalige invasjonsforetaket, som lederne iverksatte på jødernes befaling. I begynnelsen av fjorriget uke var det bolsjevikene som hadde gitt invasjonsordren. Hvorfor denne første påstand nå erstattes av den andre er ukjent. Det ligger vel nærmest å anta at bolsjevikteorien ikke gjorde den fornødne virkning. Et forsøk med jødene kan iallfall ikke skade.

Denne taktikken med forandringer blir ofte benyttet. Først ble det kunngjort fra Berlin at det var de alliertes mål å avskjære Cherbourg-halvøya. Nå ser det ut som om de har vunnet et godt stykke på veien dit. Men en god tysk propaganda har ikke fienden nå sitt mål. Derfor er målet i tyske utlegninger blitt å erobre Le Havre. Kommer fienden en vakker dag dit, finner man nok i Berlin et annet mål å skyte på.

Oslo. 2 tyske divisjoner er sendt ut av Norge. Tidligere var det visstnok 10 divisjoner her.

UKROVERSIKT.

Det er nå gått 10 dager siden landgangen i Normandie, og det første som slår en når en skal forsøke å bedømme situasjonen, er at invasjonstyrkene i denne tiden ikke har vært utsatt for et eneste alvorlig tilbakeslag. Dette til tross for at det her er tale om den største og mest kompliserte operasjon i krigshistorien, at den første tid på mange måter er den mest kritiske for en landgangsstyrke og at været på ingen måte har vært særlig gunstig for de allierte, hvis styrke for en vesentlig del ligger i dens overveldende makt på sjøen og i luften. Allerede dette gir - på bakgrunn av krisene ved f. eks. Salerno og Anzio - grunn til optimisme, selv om de allierte styrker naturligvis enna ikke på noen måte er utenfor faresonen. Men det er også positive trekk ved situasjonen som gir grunn til fortrosthing; de allierte har hele tiden bevart initiativet, de har hatt jevn framgang i de fleste støttrøtninger og de har tross innbitt tysk motstand kunnet forvandle sine bruhoder til en fast, samlet front, din første operative betingelse for videre aksjoner. Når dette har kunnet skjje til tross for at flydn-satsen p. g. a. værforholdene har vært mindre enn forutsatt, må det bety at markstridskreftene har nådd en høy grad av taktisk dyktighet, og at støtten fra flåten har vært meget effektiv. Tyngden i det første offensivstøt har tydeligvis også vært så betydelig at tyskerne ikke har funnet det forsvarlig å sette inn sine strategiske reserver for å holde Normandie-halvøya med Cherbourg, som er meget utsatt. Dels er det her sikkert taktiske hensyn som gjør seg gjeldende: frykt for omfatning i et trangt krigsteater på halvøya, dels er det strategiske hensyn: uvisshet om det i nær framtid blir satt i verk nye - og kanskje enda mer omfattende - landgangsaksjoner. Når tyskerne på denne måte ser seg henvist til en avventende og defensiv holdning, er det et uttrykk for den strategiske tvangssituasjonen de befinner seg i: det må for enhver pris økonomiseres med reservene. Den tid er forbi da den tyske overledelse kunne kaste hele armeer inn i resolute og dristige foretagender; en feildisposisjon nå kan fa skjebnesvingre følger. Formodentlig er Cherbourg-halvøya den pris tyskerne i første omgang må betale for sin svakhet, og dermed vil de allierte ha "ikke bare et bruhode, men en bru inn i Frankrike". Et eventuelt tysk forsøk i en senere fase på å kaste de allierte ut fra halvøya, vil neppe lykkes da den takket være den allierte sjemakt har en førstestøtts flankesikring.

En detalj som er egnet til å vekke oppmerksomhet, er at de allierte i løpet av vel en uke har tatt hele 10.000 fanger, til tross for at operasjonene har foregått i et område av meget ringe dybde og uten at det er meldt om større omfatninger. Det kan bety en bekreftelse av meldinger man ellers er tilbøyelig til å omfatte med en viss skepsis: om at de tyske troppers kampvilje ikke er den samme som under krigens tidligere felttog.

Russernes offensiv på Det karelske nes er kommet som litt av en overraskelse; man hadde regnet med som mer nærliggende alternativer operasjoner mot Iwów-avsnittet, ved nedre Dnjestr eller mot Balticum. Hva som er russernes videre hensikt med aksjonen, er det ennå umulig å si. Den kan være en ren diversjonsmanøver, den kan utvikle seg til en offensiv med det formål å knække den finske motstand helt; den kan ha sammenheng med russisk marinestrategi i Østersjøen, og den kan være et ledd i en stor plan om aksjoner mot hele den tyske nordflanke, formodentlig da i sammenheng med aksjoner fra vest mot Nord-Sorge.

I mellom-Italia har det tyske forsvar tydeligvis vært utsatt for et rent sammenbrudd. De allierte har uten å møte alvorligere motstand kunnet tilbakelegge halvparten av veien til Livorno, og Kesselring har måttet trekke til seg meget kostbare reserver for å søke å bremse opp retretten på høyde med Grosseto. Forsøket på å holde linjene S for Rom er blitt meget kostbart for tyskerne; deres tap i falne, fanger og sårrede er oppe i ca. 70.000, en alvorlig åreløsing av elitestyrkene i denne avgjørende sommer.

HANSTENES APPEL TIL DE UNGE.

Vi gjengir det viktigste av den appell som forsvarssjefen general Hansteen sendte, fra London, rettet til de arbeidsmobiliserte:

Det er nå ikke noen grunn til å søke kamp med tyskerne. Enhver må best mulig forsøke å gripe seg på egen hånd, og vil nå få anledning til å vise hva to det er i ham. Jeg vil gi noen praktiske råd: Søk arbeid i jord- eller skogbruk eller fiske. Klump dere ikke sammen. Vis tiltak ved å søke bort og sørg for å oppnå spredning. Bøndene har fått en særlig oppfordring til å hjelpe dere. Gi dere til gjengjeld det beste dere kan. De som ikke kan få slikt arbeid og ikke noe normalt tilholdssted bør ordne seg i passende små grupper, helst bestående av karer som kjenner hverandre. De må skaffe seg tilholdssted i utmarken eller i hus som står tomme eller som de bygger selv. Gruppen velger en leder. En er byggeleder, en kokk, en proviantforvalter, en leder gymnastikk, en vaktjeneste o.s.v. Hold utkikk og ha alltid forsvar planlagt og utstyr parat til flukt. Enhver viser disiplin og kameratskap og lydighet mot den leder man har valgt og de regler man er blitt enige om for fellesskapet. Det er nødvendigere for den enkelte at han tjener fellesskapet enn å passe på at de andre gjør det.

NYHETER TORS DAG.

Vestfronten. Kommunikat fra Eisenhower h ved kvorter meldert. På alle frontavsnitt har de allierte styrker stadig initiativet. Det pågår voldsomme kamper i områdetarentan - Montebourg. I Caen- og Tilly sur Seules-området er det stadig angrep og motangrep. De siste meldinger viser at de allierte har vunnet mere terreng på østsiden av Cherbourg-halvøya og allierte tropper overpress på 3 sider av Montebourg. Det er ikke meldt at Montebourg er i de alliertes hender. Caumont er befridd og allierte patruljer er i aktivitet for denne by. Det har vært nye sammenstøt mellom stridsvogner i området mellom Tilly sur Seules og Caen. Tyske angrep er slått tilbake med betydelige tap for fienden. Landsettingen av tropper og forsyninger sker stadig. Jernbaneknutepunkter, bruer, flyplasser og flyfabrikker ble angrepet av det allierte flyvåpen. Likest er det rettet angrep mot ubåthavnen i Le Havre og tilintetgjørende angrep mot de tyske E-båter. Meldingene understreker de små allierte tap hittil og antallet av britiske drepte og sårte. Det har hittil vært mindre enn under en dags kamp i Somme-slaget under forrige krig. - Det norske skipsfartsdirektorat meddeler offisielt at mange norske handelsskip var med under invasjonen i Frankrike. Ingen av de norske sjøfolk som deltok kom til skade. Siden 6. april i år er ingen norske skip senket av tyskerne. - Den allierte øverstkommanderende har forlenget ordren til fiskere utenfor den belgiske og nederlandske kyst, utenfor Norge og Danmark og i kystfarvannet utenfor NV Frankrike om å nekløkke fisket. Forlengelsen gjelder til torsdag, 22/6, kl. 21. En utsetter seg for fare dersom en ikke følger instruksene og kan komme til å hindre de allierte styrker i deres operasjoner. - De Gaulle har besøkt bruhodet i Normandie og ble møtt med stor begeistring.

Italia. Det meldes om viktig framgang langs hele fronten. På kystavsnittet er Orbetello omgitt og de nærmer seg Grosseto. På midtfronten er Orvieto inntatt. Narni er okkupert og troppene nærmer seg Terni. På adriaterhavskysten er elven Saline overskredet på flere steder og rekognoseringsavdelinger er gått inn i Aquila.

Vestfronten. Det russiske framstøt på Det karelske nes har fortsatt framgang. Det foregår i tre avsnitt, langs jernbanen til Viborg, langs veien som går nær jernbanen og en avdeling lenger S. Finnene kaster inn fler og fler infanterireserver. Den røde flåte fra Østersjøen og flyvåpenet støtter troppene. Russernes siste angrep har skapt politisk uenighet i Finland. I vide krets er rådet ønsket om fred. Opposisjonen ønsker regjeringsskifte med Paasikivi som regjeringssjef.

Norge. Fylkesfører Astrup har forlangt melding fra fagsjeneringskontorene om gutter i registreringspliktig alder.

Pengeverdien av transporten på statsbanene for Wehrmacht og NS i februar 1944 var kr. 9.763.000.- for Wehrmacht og

85.300.- for NS.